

УДК 658:338.2-334
JEL: F20; F23
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-12-18>

АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ МІЖНАРОДНОЇ КОМПАНІЇ

©2024 ШКУРАТ М. Є., ЮЗДЕПЬСКА А. А.

УДК 658:338.2-334
JEL: F20; F23

Шкурат М. Є., Юздепська А. А. Аналіз трансформації бізнес-процесів міжнародної компанії

Метою аналізу трансформації бізнес-процесів міжнародних компаній є узагальнення та систематизація доступних досліджень, виявлення загальних тенденцій і закономірностей, оцінка ефективності різних підходів до трансформації бізнес-процесів та розробка практичних рекомендацій для керівництва. Оцінка впливу трансформації бізнес-процесів на позиціонування компанії на ринку в порівнянні з конкурентами допомагає зрозуміти, наскільки успішно компанія адаптується до змін. Мета аналізу трансформації бізнес-процесів міжнародних компаній полягає в оцінці їхнього впливу на різні аспекти діяльності компанії з метою підвищення її конкурентоспроможності та сталого розвитку. Аналіз трансформації бізнес-процесів міжнародних компаній є актуальним у контексті постійних змін у світовому бізнес-середовищі. Мета аналізу полягає в оцінці ефективності, ризиків і можливостей, пов'язаних із процесами трансформації в міжнародних компаніях. Дослідження охоплює різні аспекти, включно з впливом трансформації на продуктивність, конкурентоспроможність, стійкість до ризиків та задоволення клієнтів. Трансформація бізнес-процесів сприяє підвищенню ефективності операцій та зменшенню витрат у міжнародних компаніях. Упровадження нових методів та технологій дозволяє компаніям підтримувати свою конкурентне перевагу на міжнародному ринку. Чіткий аналіз допомагає виявляти та мінімізувати ризики, пов'язані з трансформацією, такі як технологічні збої чи недоліки в управлінні. Оптимізація процесів сприяє підвищенню задоволення клієнтів та збільшенню їх лояльності. Зміни в бізнес-середовищі вимагають постійного оновлення бізнес-процесів для збереження конкурентоспроможності. Аналіз трансформації бізнес-процесів міжнародних компаній є ключовим етапом у досягненні успіху в умовах постійних змін і необхідності адаптації до нових викликів ринку.

Ключові слова: бізнес-процеси, трансформація, міжнародні компанії, ефективність, конкурентоспроможність.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Шкурат Марія Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: m.shkurat@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3263-2507>

Юздепська Ангеліна Андріївна – студентка, кафедра фінансів і банківської справи, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: iuzdepska.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7606-8292>

UDC 658:338.2-334
JEL: F20; F23

Shkurat M. Ye., Yuzdepska A. A. Analyzing the Transformation of Business Processes of an International Company

The purpose of analyzing the transformation of business processes of international companies is to summarize and systematize available research, identify general trends and patterns, evaluate the efficiency of various approaches to business process transformation and develop practical recommendations for management. Assessing the impact of business process transformation on the company's positioning in the market compared to competitors helps to understand how successfully the company adapts to changes. The purpose of analyzing the transformation of business processes of international companies is to assess their impact on various aspects of the company's activities in order to increase its competitiveness and sustainable development. Analysis of the transformation of business processes of international companies is relevant in the context of constant changes in the global business environment. The purpose of the analysis is to assess the efficiency, risks and opportunities associated with transformation processes in international companies. The study covers various aspects, including the impact of transformation on productivity, competitiveness, risk tolerance and customer satisfaction. The transformation of business processes helps to increase the efficiency of operations and reduce costs in international companies. The introduction of new methods and technologies allows companies to maintain their competitive advantage in the international market. A clear analysis helps identify and minimize transformation-related risks, such as technological failures or managerial deficiencies. The process optimization helps to increase customer satisfaction and increase customer loyalty. Changes in the business environment require constant updating of business processes to remain competitive. Analyzing the transformation of business processes of international companies is a pivotal stage in achieving success in the face of constant changes and the need to adapt to new market challenges.

Keywords: business processes, transformation, international companies, efficiency, competitiveness.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Shkurat Mariia Ye. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: m.shkurat@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3263-2507>

Yuzdepska Angelina A. – Student, Department of Finance and Banking, Vasyl Stus Donetsk National University (21 600-richchia Str., Vinnytsia, 21021, Ukraine)

E-mail: iuzdepska.a@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-7606-8292>

У сучасному динамічному та мінливому світі міжнародні компанії стикаються з постійним конкурентним тиском, швидкими змінами в технологіях і зростаючими очікуваннями споживачів. Щоб залишатися конкурентоспроможними та забезпечувати сталий розвиток, такі компанії постійно відчують потребу в трансформації своїх бізнес-процесів. Трансформація бізнес-процесів у міжнародних компаніях відіграє важливу роль у підвищенні ефективності, забезпеченні якості продукції та послуг, зниженні витраті реагуванні на мінливі ринкові умови. Ця трансформація передбачає не лише впровадження нових технологій та інструментів, але й перегляд стратегій, організаційних структур, комунікаційних моделей і культурного середовища. Цей аналіз досліджує природу та процеси трансформації бізнес-процесів у міжнародних компаніях. Він розглядає основні фактори, що впливають на успіх таких трансформацій, стратегії впровадження, а також виклики та можливості, які трансформація ставить перед компаніями. Дослідивши ці аспекти, ми отримуємо краще розуміння того, як міжнародні компанії адаптуються до зміни бізнес-середовища та досягають стійкого успіху завдяки трансформації бізнес-процесів.

Нещодавні дослідження та публікації свідчать про щораз більший інтерес учених і практиків до вказаної проблематики, особливо в Україні. Цю проблематику розглядали у своїх працях такі вчені, як Амоша О. І., Губерна Г. К., Макогон Ю. В., Панков В. А., Янковський М. А. та інші. Також згадані питання привертають увагу закордонних дослідників, таких як Гріффін Р., Даніелс Дж., Кітінг М., Міллер Д., Радебаутт Л., Фішер Г. та інших.

Мета статті полягає в розробленні та реалізації стратегії та ініціативи для поліпшення бізнес-процесів на основі виявлених слабких місць і можливостей оптимізації. Це може включати впровадження нових технологій, оптимізацію процесів або навіть перегляд структури вашої компанії. Аналіз трансформації бізнес-процесів дає змогу виявити та впровадити нові підходи, які допомагають компаніям утримувати лідерство на ринку. Бізнес постійно змінюється, і бізнес-процеси повинні адаптуватися до цих змін. Аналіз трансформації бізнес-процесів допомагає компаніям реагувати на зміни ринкових умов, законів, технологій та інших аспектів бізнесу.

Міжнародні компанії постійно стикаються з необхідністю вдосконалювати та трансформувати свої бізнес-процеси, щоб залишатися конкурентоспроможними в умовах динамічного глобального ринку.

Аналіз змін бізнес-процесів у міжнародних компаніях може бути дуже складним через багато

аспектів, таких як глобалізація, технологічні зміни, культурні відмінності та інші фактори. Проте можна виділити деякі загальні тенденції та важливі аспекти:

- ✦ *Глобалізація та розширення ринків:* міжнародні компанії постійно розширюють свою присутність на нових ринках. Це створює необхідність адаптації бізнес-процесів до місцевих умов, законодавства та культурних особливостей.
- ✦ *Цифрова трансформація:* все більше компаній використовують цифрові технології для оптимізації своїх бізнес-процесів. Це включає в себе автоматизацію, хмарні рішення та аналітику даних.
- ✦ *Гнучкість та адаптивність:* у швидко змінюваному бізнес-середовищі компаніям необхідно бути гнучкими та оперативно реагувати. Це може вимагати постійного перегляду та модифікації бізнес-процесів.
- ✦ *Управління ризиками та забезпечення відмінностей:* у своїй міжнародній діяльності компанії стикаються з різноманітними ризиками, включно з політичними та економічними ризиками. Для належного управління цими ризиками необхідні ефективні бізнес-процеси та засоби контролю.
- ✦ *Управління культурними відмінностями:* успішна міжнародна діяльність вимагає уваги до культурних аспектів. Компанії повинні враховувати культурні відмінності в управлінні та комунікації, щоб ефективно працювати з міжнародними командами та клієнтами.
- ✦ *Стратегічне управління та інновації:* компанії повинні постійно впроваджувати інновації, щоб залишатися конкурентоспроможними на міжнародних ринках. Це включає відкриття нових ринків, розробку нових продуктів і послуг, стратегічне партнерство та злиття.

Сучасний розвиток світової економіки проходить у високому темпі, пов'язаному з кардинальними змінами, для вимірювання яких використовуються кількісні та якісні характеристики, які проявляються в нових формах світогосподарських зв'язків, міжнародної торгівлі, руху капіталів, транснаціональної діяльності, інтеграційних процесів на світовому рівні. В. Панков у своїй монографії характеризує динамічні явища, які відбуваються в економіці, так: «Сучасні процеси, що протікають у світовій економіці, надзвичайно складні та характеризуються різноманітним специфічним рис, які фундаментальним чином змінили умови ведення бізнесу» [4].

Електронна комерція стала важливим двигуном зростання та розвитку бізнесу на всіх континентах, особливо в Європі, де відкриваються широкі можливості для міжнародної торгівлі та співпраці. Останніми десятиліттями цифровізація суттєво змінила світову економіку, а ці процеси тривають, змінюючи акцент від виробництва фізичних товарів до економіки, де головними є послуги, а цінність створюється за допомогою інформації та інтелекту. На *рис. 1* можна побачити, в яких країнах очікується найбільший приріст продажів товарів за допомогою електронної комерції [10].

На сучасному етапі розвитку світової економіки, що характеризується процесами інтеграції та глобалізації, все більшого значення набуває міжнародний бізнес, але питання його розвитку в цьому контексті не набуло актуальності. У результаті міжнародні економічні відносини зараз охоплюють майже всі країни світу, і кожна країна передусім залежить від міжнародного бізнесу, що є ознакою справжньої глобалізації. Цей результат має два аспекти. З одного боку, країна користується всіма перевагами, але не зазнає негативного впливу від браку цих та інших ресурсів, можливостей тощо. З іншого боку, природна ціна полягає в тому, що ця країна сильно залежить від загальної кон'юнктури світового ринку. Вона не

може просто користуватися перевагами інтеграції в глобальну економіку; вона повинна розділити ризики. Цей процес відбувається одночасно, особливо це стало очевидно під час світової фінансової кризи 2008 р.

Південно-Східна Азія домінує: 6 із 10 країн з найвищим приростом продажів електронної комерції знаходяться в цьому регіоні. В'єтнам, Філіппіни та Індія демонструють найвищі темпи зростання, що свідчить про значний потенціал розвитку електронної комерції в цих країнах. Аргентина та Мексика також демонструють значне зростання, що може бути пов'язано з поліпшенням доступу до інтернету та поширенням смартфонів. США та Південна Корея зберігають стійке зростання, але темпи зростання значно нижчі, ніж у країнах, що розвиваються.

Становлення транснаціонального бізнесу не є новим явищем у світовій глобалізованій економіці, але на сьогоднішній день змінюються форми та механізми взаємодії та взаємовпливу таких компаній. Змінюються пріоритети інвестування та стратегії взаємодії на світовому ринку. Однією з ключових рис є зростання концентрації фінансових ресурсів у межах транснаціональних корпорацій та збільшення масштабів їх діяльності. Це може призводити до ситуацій, коли

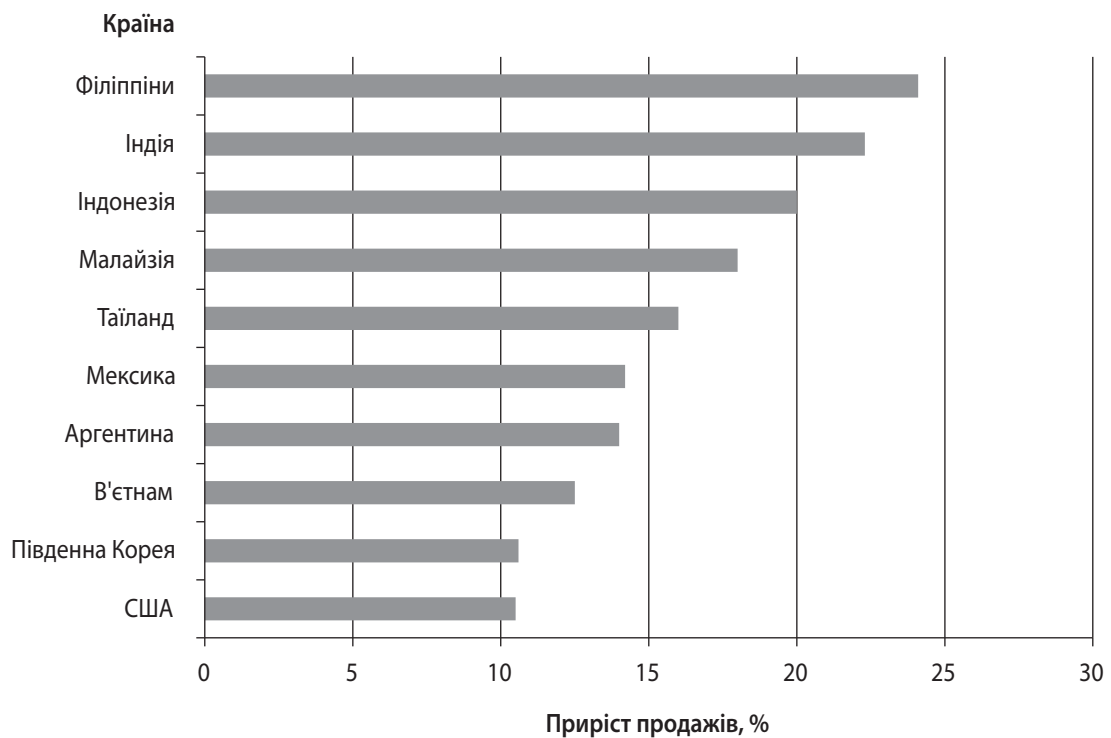

Рис. 1. Перші 10 країн з найбільшим приростом продажів у секторі електронної комерції на початок 2023 р., %

Джерело: сформовано авторами за даними [6].

доходи таких мегакорпорацій перевищують ВВП окремих країн, що зміцнює їх контроль над обсягами грошових потоків у світовій фінансовій системі (табл. 1).

Транснаціональні корпорації створюють значні прибутки: 10 таких компаній отримали загалом дохід у розмірі 3445,32 млрд дол. США у 2023 р. ВВП держав виявляється значно вищим: ВВП 10 країн, порівнянних за обсягом з доходами ТНК, склав 106,34 млрд дол. у 2023 р. Різниця в прибутках виявляється значною: прибутки ТНК і ВВП країн різняться на 3088,98 млрд дол. США. Найбільша різниця спостерігається в компаніях: Walmart (США) – 2474,25 млрд дол., Amazon (Німеччина) – 465 млрд дол. та ExxonMobil (Китай) – 346,73 млрд дол. Найменша різниця спостерігається в компанії Nike (Іспанія) – 45,26 млрд дол. США.

Транснаціональні корпорації відіграють важливу роль у світовій економіці, створюючи значні прибутки. Проте ВВП країн усе ще вищий за прибутки ТНК. Існує значна різниця між прибутками ТНК і ВВП країн, що може вказувати на нерівномірний розподіл багатства у світі. Аналізуючи зміну основного змісту бізнес-моделей в цифровій економіці, більшість дослідників сформулювали концепцію цифрових, або платформних, бізнес-моделей порівняно з традиційними моделями, в яких формування цінності забезпечує клієнтам основу для використання інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує можливість взаємодії суб'єктів господарювання в режимі реального часу [8].

Цифровізація обумовлена глобалізацією, новими технологіями, збільшенням обсягів даних,

змінами у взаємодії з клієнтами, трансформацією та зникненням традиційних галузей, автоматизацією та оптимізацією, безпекою та захистом даних, розвитком нових ринків тощо. Цифровізація економіки сприятиме швидкому розвитку компаній, орієнтованих на використання комп'ютерів та інформаційних технологій, а також приведе до змін у бізнес-моделях [5].

Трансформація бізнес-процесів є ключовим фактором успіху міжнародних компаній на динамічному глобальному ринку. Хоча ця трансформація може бути складною, вона може принести значні вигоди з точки зору підвищення ефективності, поліпшення якості послуг і посилення конкурентоспроможності. Компанії, які спеціалізуються на цифровій інфомедіації та посередництві в обміні інформацією, особливо вииграють від створення гнучких платформних бізнес-моделей. За допомогою цифрових технологій вони здатні взаємодіяти зі своїми клієнтами та партнерами більш ефективно, забезпечуючи їм легкий доступ до необхідної інформації та ресурсів [2].

Саме цифрова економіка зараз встановлює нові правила для компаній. Зростання важливості технологій, оцифрування, швидкості зв'язку та збільшення обсягів даних вимагають перегляду традиційних бізнес-моделей та адаптації до нових умов. Питання трансформації бізнес-моделі в цифровій економіці має велике значення для розвитку сучасних підприємств, забезпечення конкурентоспроможності підприємств та їх впливу на соціальний прогрес. Крім того, необхідні подальші дослідження, оскільки вони допоможуть виявити нові можливості для збереження та розвитку навіть за складних умов.

Таблиця 1

Порівняння річних обсягів доходу транснаціональних компаній і ВВП окремих країн світу, 2023 р.

Транснаціональна корпорація	Галузь	Доходи, млрд дол.	Держава, сумірна ТНК за розміром ВВП	ВВП за ПКС, млрд дол.
Walmart	Роздрібна торгівля	572,75	США	25,30
ExxonMobil	Нафта і газ	365,64	Китай	19,91
Apple	Електроніка	365,80	Японія	4,94
Amazon	Інтернет-торгівля	469,82	Німеччина	4,22
UnitedHealth Group	Медичні послуги	282,10	Індія	3,5
Alphabet (Google)	Інтернет-послуги	257,64	Франція	2,99
Tencent	Технології	313,00	Велика Британія	2,76
Berkshire Hathaway	Різнорамні галузі	270,70	Італія	2,42
Meta (Facebook)	Соціальні мережі	280,52	Південна Корея	2,37
Nike	Одяг і взуття	46,70	Іспанія	1,44

Джерело: сформовано авторами за даними [7].

О. І. Амоша робить акцент на тому, що Україна, перебуваючи в перехідному періоді, повинна використовувати концепцію промислового розвитку, яка «потребує кардинальної переорієнтації його моделі на прогресивні сучасні фактори – інформаційно-технологічні, творчо-інтелектуальні, соціальні» [1].

У галузі міжнародного бізнесу спостерігається збільшувана тенденція до залучення цифрових технологій у бізнес-операції. Одна третина наявних міжнародних компаній вкладає значні ресурси в цифровізацію своїх процесів. 70% компаній, які впроваджують цифрові технології, досягають вищих темпів зростання продуктивності порівняно з традиційними фірмами. Приблизно 80% цифрового доходу у своєму секторі генерують 10% традиційних компаній з найбільшими цифровими доходами. У галузі професійних послуг ця цифра складає 60%, у секторі high-tech послуг та автомобілебудування – 77%, у роздрібній торгівлі – 93%, а у сфері засобів масової інформації та телекомунікацій – до 90% (рис. 2).

Медіа, телекомунікації та фінансова сфера домінують. Ці дві сфери генерують найбільшу частку цифрового доходу для міжнародних компаній, що свідчить про високий рівень цифрової зрілості та інновацій у цих галузях. Роздрібна торгівля та по-

слуги high-tech також на високому рівні – ці сфери демонструють значний рівень проникнення цифрових технологій і генерують значні обсяги цифрового доходу.

Автомобілебудування відстає, незважаючи на зростаючу роль цифрових технологій у цій сфері, автомобілебудування все ще відстає від лідерів за часткою цифрового доходу. Професійні послуги мають значний потенціал для зростання цифрового доходу в міру розвитку нових цифрових рішень та послуг.

Трансформація бізнес-процесів у міжнародних компаніях є складним, але необхідним завданням для отримання конкурентних переваг і забезпечення ефективної діяльності. Наведемо ключові аспекти трансформації.

- ✦ Перш ніж розпочати будь-яку трансформацію, необхідно провести ретельний аналіз поточних бізнес-процесів. Це включає виявлення слабких місць, ризиків і можливостей для оптимізації.
- ✦ На основі аналізу поточних процесів необхідно розробити стратегію трансформації, визначивши цілі та завдання, а також методи їх досягнення.
- ✦ Як правило, для оптимізації бізнес-процесів і підвищення операційної ефективності

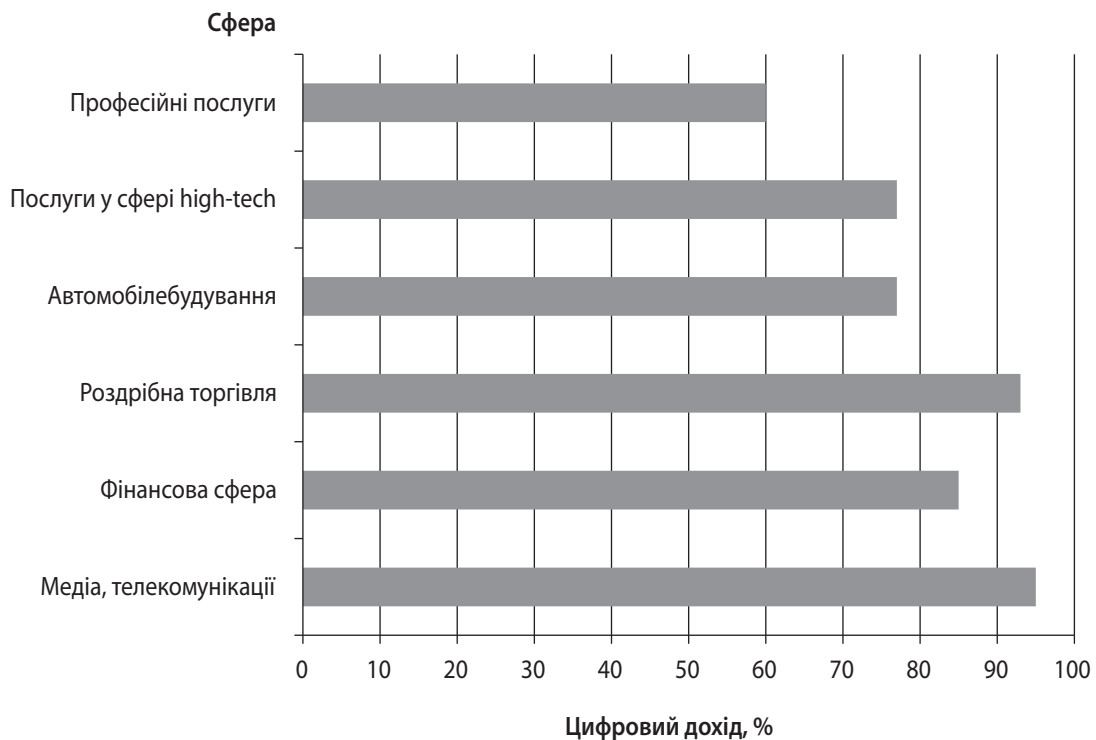

Рис. 2. Сфери, що забезпечили найбільший цифровий дохід міжнародним компаніям за 2023 р. (% цифрового доходу в секторі, що припадає на 10% компаній з найбільшими цифровими доходами)

Джерело: сформовано авторами за даними [10].

використовуються такі технологічні інструменти, як системи управління взаємовідносинами з клієнтами, системи планування ресурсів підприємства тощо.

- ✦ Стандартизація процесів: важливо встановити стандартизовані процедури та методи роботи, щоб забезпечити узгодженість та ефективність у всіх відділах і підрозділах компанії.
- ✦ Перехід до нових бізнес-процесів вимагає навчання персоналу. Навчання та розвиток потенціалу гарантує, що працівники зрозуміють нові процеси та зможуть ефективно працювати.
- ✦ Трансформація бізнес-процесів – це безперервний процес. Важливо систематично відстежувати результати, виявляти можливості для вдосконалення та оновлювати процеси відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

У зв'язку зі зростанням ролі електронної комерції в сучасній економіці виникає необхідність кодифікувати цифрові бізнес-моделі, пов'язані з продажем в інтернеті. На нашу думку, доцільно відзначити підхід до класифікації бізнес-моделей, запропонований П. Тіммерсом (*P. Timmers*) [9].

Отже, забезпечити успішне подолання негативних наслідків інтеграції України до ЄС може підвищення конкурентоспроможності українських товарів і послуг, підвищення рівня переробки української продукції, а також високі технології та випуск конкурентоспроможної національної продукції [3].

ВИСНОВКИ

Трансформація бізнес-процесів у міжнародних компаніях стає необхідністю в умовах швидко змінюваного світу та жорсткої конкуренції. На основі проведеного аналізу можна зробити кілька висновків.

По-перше, трансформація бізнес-процесів є ключовим елементом забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності міжнародних компаній. Вона допомагає підвищити ефективність, оптимізувати витрати та швидше реагувати на зміни ринкового середовища.

По-друге, успішна трансформація вимагає комплексного підходу, який включає не лише впровадження нових технологій, а й перегляд стратегії, корпоративної культури та навчання співпрацівників.

По-третє, впровадження трансформації може зіткнутися з низкою викликів, включно з опором персоналу, браком ресурсів і труднощами координації процесів у міжнародних організаціях.

Загалом, трансформація бізнес-процесів є важливою складовою стратегічного управління міжнародними компаніями, які прагнуть досягти сталого розвитку та залишатися конкурентоспроможними в сучасному світі. Шлях до успіху лежить через визнання важливості змін, визначення найкращої стратегії та її систематичне і послідовне впровадження. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Амоша О. І. Промисловість України: оцінка стану з наукової позиції та пропозиції щодо підвищення ефективності. *Економіка промисловості*. 2001. № 2. С. 3–8.
2. Величко К. Ю., Тимохова Г. Б., Євтушенко Г. В. Міжнародні бізнес-стратегії цифрової трансформації в умовах «Суспільства 5.0». *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-69>
3. Макогон Ю. В. Устойчивое развитие экономики Украины в аспекте сотрудничества с ВТО и ЕС. *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. 2008. Ч. 1. С. 4–15.
4. Панков В. А. Управление стоимостью наукоемкого машиностроительного предприятия: теория и практика. Київ : Наукова думка, 2003. 424 с.
5. Шишков Ю. Внешнеэкономические связи в XX в. – от упадка к глобализации. *Мировая экономика и международные отношения*. 2001. № 8. С. 14–18.
6. Global Retail Ecommerce Forecast. eMarketer. 2023. URL: <https://on.emarketer.com/rs/867-SLG-901/images/>
7. Global 500. Fortune. URL: <https://fortune.com/global500/>
8. Гарифуллин Б. М., Зябриков В. В. Виды бизнес-моделей компаний в цифровой экономике. *Креативная экономика*. 2019. Т. 13. Вып. 1. С. 83–92.
9. Timmers P. Business Models for Electronic Markets. *Electronic Markets*. 1998. Vol. 8. Iss. 2. P. 3–8. DOI: <https://doi.org/10.1080/10196789800000016>
10. Hatami H., Plotkin C. L., McLellan K., Schulze P. The 90% success recipe: How digital and analytics can help commercial transformations beat the odds and the market. *McKinsey Global Institute*. 01.09.2018. URL: <https://www.mckinsey.com/business-functions/marketing-and-sales/our-insights/the-90-percent-success-recipe>

REFERENCES

- Amosha, O. I. "Promyslovist Ukrainy: otsinka stanu z naukovoї pozytsii ta propozytsii shchodo pidvyshchennia efektyvnosti" [Industry of Ukraine: Assessment of the State from a Scientific Point of View and Suggestions for Improving Efficiency]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 2 (2001): 3-8.
- "Global 500". *Fortune*. <https://fortune.com/global500/>

"Global Retail Ecommerce Forecast". *eMarketer*. 2023. [Kreativnaya ekonomika, vol. 13, no. 1 \(2019\): 83-92.](https://on.emarketer.com/rs/867-SLG-901/images/Garifullin, B. M., and Zyabrikov, V. V.)

Hatami, H. et al. "The 90% success recipe: How digital and analytics can help commercial transformations beat the odds and the market". *McKinsey Global Institute*. September 01, 2018. <https://www.mckinsey.com/business-functions/marketing-and-sales/our-insights/the-90-percent-success-recipe>

Makogon, Yu. V. "Ustoychivoye razvitiye ekonomiki Ukrainy v aspekte sotrudnichestva s VTO i YeS" [Sustainable Development of the Ukrainian Economy in Terms of Cooperation with the WTO and the EU]. *Problemy razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privilecheniya inostrannykh investitsiy: regionalnyy aspekt*, vol. 1 (2008): 4-15.

Pankov, V. A. *Upravleniye stoimostyu naukoemkogo mashinostroitel'nogo predpriyatiya: teoriya i praktika* [Cost Management of a Knowledge-intensive Engineering Enterprise: Theory and Practice]. Kyiv: Naukova dumka, 2003.

Shishkov, Yu. "Vneshneekonomicheskiye svyazi v XX v. – ot upadka k globalizatsii" [Foreign Economic Relations in the 20th Century – From Decline to Globalization]. *Mirovaya ekonomika i mezhdunarodnyye otnosheniya*, no. 8 (2001): 14-18.

Timmers, P. "Business Models for Electronic Markets". *Electronic Markets*, vol. 8, no. 2 (1998): 3-8. DOI: <https://doi.org/10.1080/1019678980000016>

Velychko, K. Yu., Tymokhova, H. B., and Yevtushenko, H. V. "Mizhnarodni biznes-strategii tsyfrovoy transformatsii v umovakh «Suspilstva 5.0»" [International Business Strategies of Digital Transformation in the Conditions of «Society 5.0»]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 50 (2023). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-69>

УДК 331.556.4:336.743(477)

JEL: F22; F24; J11; J62

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-4-18-25>

ЕМПІРИЧНИЙ АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ В УКРАЇНУ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

©2024 САВЧЕНКО М. В., ІЩУК Ю. А., БАРЧУК К. В.

УДК 331.556.4:336.743(477)

JEL: F22; F24; J11; J62

Савченко М. В., Іщук Ю. А., Барчук К. В. Емпіричний аналіз грошових переказів трудових мігрантів в Україну: основні тенденції та економічні наслідки

У статті досліджується комплексний вплив війни та міграційних процесів на демографічну та економічну ситуацію в Україні. Акцент зроблено на тому, що конфлікт, що триває з 2014 р., і властива йому міграційна криза призвели до значного зменшення чисельності населення через масштабні міграційні потоки. Прогнозується, що до 2050 р. кількість населення України може зменшитися до 35,2 мільйонів осіб, що створить серйозні виклики для економіки та соціальної сфери. За даними, наведеними в статті, кількість грошових переказів з-за кордону до України зростає, що свідчить про інтенсивний розвиток міграційних потоків та зростання економічного внеску іммігрантів. Проте, на відміну від офіційних даних, фактичний обсяг глобальних грошових переказів, імовірно, є більшим через незареєстровані потоки. Грошові перекази відображають не лише фінансові внески мігрантів у розвиток економіки, але й показують рівень зв'язків та підтримки, яку мігранти надають своїм рідним і спільнотам в Україні. Порівнюючи з припливом прямих іноземних інвестицій, отримано розуміння того, як міграційні потоки впливають на економіку країни як через фінансові внески, так і через інші соціально-економічні аспекти. Стаття закликає до розробки ефективних стратегій для подолання викликів, пов'язаних з війною та міграційними процесами. Важливими компонентами таких стратегій є забезпечення економічного зростання та соціального добробуту населення, а також раціональне управління міграційними потоками для максимізації позитивного впливу міграції на економіку та суспільство України.

Ключові слова: еміграція, міграція, грошові трансферти, ВВП, грошові перекази мігрантів, прями іноземні інвестиції, кінцеве споживання.

Рис.: 7. Табл.: 1. Формул.: 1. Бібл.: 10.

Савченко Марина Василівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: m_savchenko@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9063-3551>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/AGU-8383-2022>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57208318448>

Іщук Юлія Анатоліївна – доктор філософії, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: yu.ishuk@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4187-7816>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/GXH-2065-2022>

Барчук Катерина Валентинівна – студентка, Донецький національний університет імені Василя Стуса (вул. 600-річчя, 21, Вінниця, 21021, Україна)

E-mail: barchuk.k@donnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2474-064X>